

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΑ ΕΧΕΙ ΤΕΤΡΑΚΟΣΑ

Ἡ λαϊκὴ αὕτη φράσις σημαίνει ὡς γνωστὸν τὸν ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου τὸ ἄρτιον βάρος τοῦ ἐγκεφάλου ἐγγυᾶται ἂν ὄχι περὶ τῆς μεγαλοφυΐας, τοῦλάχιστον ὅμως περὶ τῆς ἐμβριθείας του.

Ἀνθρώπος μὲ μίαν ὀκτὼν μυαλὸν, = πρὸς χίλις διακόσια ὀγδοήκοντα γραμμάρια, δὲν δύναται νὰ εἶνε κοινὸ μυαλό.

Ἡ φράσις αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶνε ἐφαρμογὴ μιᾶς παγκοσμίου ιδέας, καθ' ἣν ὁ νοῦς μετρεῖται μὲ τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου, ὅσον δὲ ὁ ἐγκέφαλος εἶνε βεβαίως, ὅσον πλησιάζομεν πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν.

Ἀλλ' ἐν τῇ φρασεολογίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, «τὰ ἔχει τετρακόσια» συμβαίνει τοῦτο τὸ περίεργον, ὀφειλόμενον εἰς τὴν [κατηραμένην] τουρκικὴν ὁκτὼν, ὅτι θεωρεῖται σωστὸ ζυγισμένον μυαλό, τὸ μυαλό μιᾶς ὁκτὸς, ἐνῶ εἶνε κατὰ 270 γραμμάρια ἐλαφρότερον τοῦ μέσου ὅρου τοῦ βάρους τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου, ὅστις εἶνε 1550 γραμμάρια κατὰ τὸν Ὀστὲν Φλίν, ἐνῶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Βερολίνου Κράουζε τὸν ἀναβιβάζει εἰς 1650.

Ἀλλ' εἶνε ἀληθὲς ὅτι βαρύτερος ἐγκέφαλος σημαίνει νοῦν ἐξοχώτερον;

Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ! Εἶνε τοῦτο ἀπλούστατα μία πλάνη ἐκ τῶν ἐκταχυμυρίων πλάνων, καὶ ὅποια ἐμάστισαν ἢ μαστιζοῦν τὴν ἀνθρωπότητα.

Καὶ ἰδοὺ ὀλίγα παραδείγματα. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ Δάντε ἐξέφθιξε 1470 γραμμάρια, τοῦ Σίλλερ 1556, τοῦ Καντίου 1624, τοῦ Κυβιέρου 1828, τοῦ Γαμβέττα μόνον 1200.

Τὰ βάρη ἐν τοῖτοις ταῖσι τῶν μεγαλυφυῶν εἶνε μὴδὲν ἀπέναντι τοῦ μενίσσου βάρους ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου, ἀνελθόντος εἰς 2,400 γραμμάρια. Ὁ ἐγκέφαλος ἐν τοῖτοις οὗτοις ἀνῆκεν εἰς ἓνα δυστυχῆ ἡλίθιον, πωλητὴν ἐφημερίδων ἐν Λονδίῳ, ὁ ὅποιος διρκῶς ἐτρώγε καταπραΰναις ἀπὸ τοῦς ὁμοτέχνους του. Ἀφ' ἐτέρου εἰς χωρίον σκανδιναυκῶν, ἀπολύτως ἡλίθιος καὶ οὗτος, ὁ Τοῦστεν, εἶχεν ἐγκέφαλον βάρους 2,340 γραμμάρια.

Ἀλλὰ τὰ ἀσφαλῆ πορίσματα εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀνέυρῃ ὁ κ. Γωσὴρ Σμύθ.

Συνέλαβε τὴν εὐφυῆ ἐμπνευσιν νὰ ἀναζητήσῃ τὸν μέσον ὅρον τοῦ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου ἐξήκοντα μεγαλοφυῶν καὶ ἐξήκοντα ἡλίθιων.

Τῶν πρώτων ὁ μέσος ὅρος εὗρεθῇ 1530 γραμμάρια ἤτοι κατὰ τὸ μέσον φυσιολογικοῦ ὅρου, τῶν δὲ δευτέρων, τῶν βλαβῶν 1776, ἤτοι πολὺ ἄνω τούτου.

Κατέπεσε λοιπὸν μετὰ πατάγου καὶ αὕτη ἡ πλάνη.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι μιᾶς γοητευτικωτάτης μεγαλο-

φυΐας, τοῦ Ρώσου λογογράφου Τουρκένιεφ, ὁ ἐγκέφαλος ἐφθανε τὸ βάρος 2,130 γραμμάρια.

Ἀλλ' ἡ μοναδικὴ αὕτη ἐξαίρεσις δὲν σημαίνει τίποτε, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἐγκέφαλος ἐνός ἰνδοῦ μικροσκοπικοῦ νάνου τῆς ἐσχάτης ἡλιθιότητος τὴν ὑπερέβαινε κατὰ 70 γραμμάρια.

Ὁ δόκτωρ Βάλδαμος

ΤΟ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΣΑΝΟ - ΣΑΝΟ - ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΣΑΝΟ

ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ, ΕΚΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΝ

Ἡ ροκέττα τοῦ κ. Ράλλη

Εἶχες δίκαιον, πληρέτατον δίκαιον, ὅταν ἐρώνηζες, φίλτατε «Νομᾶ», μὲ πόνον Ἑλλήνος ἀληθινὸς εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἄρθρα σου: Στὴ φωτιά! Στὴ φωτιά τὰ διδασκὰ βιβλία! Στὴ φωτιά τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, τὸ μωρὸν καὶ σχολαστικὸν καὶ ἀντεθνικωτάτον! Στὴ φωτιά!

Μάλιστα! Αὐτὴν τὴν γνώμην ἔχω καὶ ἐγὼ καὶ μετὰ συγχωρῇ ὁ κ. Ράλλης, ὁ ὅποιος ὄχι τόνον ὡς πκτήρ καὶ ὡς Ἑλλήν, ὅσον ὡς πολυτεταμένος, ἐδήλωσε προχθὲς κατηγορηματικώτατα εἰς τοὺς ἐνώπιόν του παρουσιασθέντας συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας, ὅτι «ἐκείνος ποὺ θὰ κάμῃ μονοπώλιον τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ζητᾷ νὰ πνίξῃ τὴν πατρίδα.»

Μπράβο τοῦ κ. Ράλλη, διὰ τὴν εὐκρίνειάν του! Μπράβο τῶν ἄλλων Ἀττικαρχῶν, οἱ ὅποιοι ψήφισαν ἐνεκεν ἀνέλκων νὰ ρομουλκήσουν τὸν κ. Πρωθυπουργόν! Μπράβο στὸ Ρωμικὸ ποῦ ἔχει τέτοιους σοφοὺς καὶ φιλοπατρίδας προστάτας καὶ ἀντιλήπτορας! Μπράβο ὅλων μας ἐπὶ τέλους!

Ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Μύλλερ

Μετὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν τῆς πατριωτικῆς ροκέττας τοῦ κ. Ράλλη, ἔσπευσεν νὰ ἐπισκεφθῇ κατ' οἶκον ἓνα φίλον μου παιδαγωγόν, ὅχι Ἑλλήνα, ἀλλὰ

Βούλγαρον - ἀφοῦ ἔχει κηρυχθῇ ὑπὲρ τοῦ μονοπωλίου τῶν διδασκτικῶν βιβλίων.

Ἡ πρώτη λέξις του, μόλις τοῦ ἐδήλωσε τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπιτεκνέως μου, ἦτο αὕτη:

— Σανό! Σανό! Μόνον σανό, μὲ τὸ σημερινὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, προσφέρομεν στὰ παιδιὰ μας! Καὶ σκανὸν χειρίστης ποιότητος, ἀναμμένον!

Καὶ ἐξηκολούθησεν ὁ Βούλγαρος παιδαγωγός:

— Ὁ Λούθηρος εἶχε πῆ: Ἐάν δὲν ἦμην λειτουργὸς τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ ἤθελα νὰ ἦμουν διδάσκαλος χωρίου καὶ ὁ I. Μύλλερ ἐδογματίσεν ὅτι «ὁ ἰδρυτὴς ἐνὸς σχολείου εἶνε ὑπερτερος τοῦ κατακτηόντος ὁλόκληρον ἐπαρχίαν». Φέρε τὸν Λούθηρον καὶ τὸν Μύλλερ σήμερον ἐδῶ, ἀπλωτέ τους μπροστὰ στὰ μάτια τους, γυμνῶν καὶ καταπληγιασμένων, τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα, καὶ ἐρώτησέ τους ἔπειτα νὰ σοῦ ποῦν ἐν συνειδήσει τὴν γνώμην των. Ὁ πρῶτος δὲν θὰ διστάσῃ νὰ σοῦ εἰπῇ ὅτι ἀντὶ νὰ εἶνε διδάσκαλος Ἑλληνικοῦ χωρίου θὰ ἐπρωτιμώσῃ νὰ ἦτο ἐργάτης μεταλλορυχείου καὶ ὁ δεύτερος θὰ σοῦ πῇ ὅτι νὰ γκαρεμίσῃ ἓνα Ἑλληνικὸν σχολεῖον εἶνε πατριωτικώτερον παρὰ νὰ κατακτήσῃ τὴν Μακεδονίαν.

Τρικούπης καὶ Ἀντιγόννης

— Ὁ Τρικούπης, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. παιδαγωγός, εἰς τὰ 83 ἢ 84, δὲν ἐνθυμούμαι καλὰ τὴν χρονολογίαν, ἐδημιούργησε τοὺς διαγωνισμοὺς τῶν διδασκτικῶν βιβλίων. Ἦσαν καλοί. Τὰ βιβλία περιορι-

ΕΠΙΦΥΛΑΞΙΣ ΤΟΥ ΝΟΡΜΑΣ

5

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΑΝΑΓΡΑ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τύχη τώρα, συγκυρία, σύμπτωσης, ὅπως θέλεις ὀνόμασέ την.

Εἶχα σταματήσει πλησίον τῆς Νομαρχίας, καὶ ὁ ἔμπορος μοῦ εἰδείκνυε δείγματα δαντελλῶν, ὅταν πρὸ τῆς μεγάλης θύρας ὅπου ἐρύλλαντο ὁ σκαπός, ἐν ὄχλημα κλειστὸν ἐσταμάτησε.

Ἡ καρδιά μου ἐπαλλεν ἀποτόμως.

Εἰς ναύτης ἦνοιξεν ἀποκεκαλυμμένους τὴν θύραν, καὶ εἶδα νὰ κατέλθῃ ὁ γέροντ τοῦ κήπου Ντεσσαί, φέρων μεγάλην στολὴν ναυτικοῦ καὶ μὲ στήθος σκεπασμένον ἐκ παρατήμων, μετὰ τοῦτον δὲ, φυσικὰ ἐκείνος φέρων ἐπίσης στολὴν ἀξιωματικοῦ, μὲ χρυσὰς ἐπωμίδας καὶ τρίπτυχον.

Σὲ βεβαίως, Αἰμυλία μου, ὅτι κυριολεκτικῶς τὰ ἔχασα... ὁ δὲ δυστυχὴς ἔμπορος ὅστις ἐδημηγόρει θερμῶς ἐπὶ τοῦ ἐμπορεύματός του, ἀφ' οὗ εἶδε τὴν προσήλωσίν μου ἐστάθη ἀναμμένων, καὶ παρατηρῶν καὶ

αὐτὸς τοὺς ἀξιωματικούς.

Ἐκεῖνος μόλις κατέλθων, μὲ διέκρινε, ἔλκυσε δὲ τότε τὸ βλέμμα του καὶ ἀπῆλλαξε ταρχμένους τὸ ξιφὸς του τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐμπλεχθῇ εἰς τὸ ἀνάκλιον τῆς ἀμάξης.

Μοῦ ἔρριψε ἐν βλέμμα ἰκνύου τὸ ὁποῖον μοῦ ἔκχεε ὅλον τὸ αἷμα νὰ συρρεύσῃ εἰς τὰ στήθη, καὶ ἠκολούθησε τὸν γέροντα ὅστις εἶχεν προχωρήσῃ ἐν μέσῳ τῶν σκοπῶν παρουσιαζόντων ὅπλα.

Προσεπάθησα νὰ κατανικήσω τὴν ταρχήν μου.

— Καὶ ποίου Κράτους εἶνε αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοί;... ἠρώτησα τὸν ἔμπορον.

— Ἰποθέτω Ὀλλανδοί, δεσποινίς! ἀπάντησεν ἐκεῖνος, ἦλθε καὶ ἄλλο Ὀλλανδικὸν σήμερον!

Ὁ ἀνόντος!...

Δὲν εἶδλεπε ἐκεῖ τὸν ναύτην μὲ τὸ κυανοῦν ἐθνόσημον εἰς τὸ πιλίκιον! ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε Ὀλλανδός;

Νὰ μὴ σοῦ πολυλογῶ, ἡγόρασα ὅτι, ὅτι, καὶ εὗρεθην ὅτι εἶχα ἀνάγκην χιλίων πραγμάτων διὰ νὰ παρέλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως, καὶ τοὺς ἴδω νὰ φεύγουν.

Ἡ ἐπίσκεψις εὐτυχῶς δὲν ὑπῆρξε μακρά.

Μετ' ὀλίγον οἱ σκοποὶ παρουσιάσαν πάλιν, ὅπλα καὶ ὁ ἥρωας μου ἐσφάνη πλησίον τοῦ γέροντος.

Τὸ πρῶτον βλέμμά του ὑπῆρξε πάλιν δι' ἐμέ, καὶ εἶδος φωτὸς ἐπλανήθη ἐπὶ τῆς μορφῆς του ὅταν μὲ

μὲ εἶδε ἀκόμη ἐκεῖ... ὅθ' ἐφοβεῖτο ἴσως ὅτι θὰ ἐφύγον.

Ἀντήλλαξεν ὀλίγας λέξεις μετὰ τοῦ ἀνωτέρου του, εἰς τὴν ἰδίαν ξένην γλῶσσαν, καὶ στραφεὶς τότε εἰς τὸν ἡνίοχον εἶπεν εἰς καθαρωτάτην Γαλλικὴν.

— Εἰς τὸν λιμένα!...

Ὁ ναύτης ἀνερρίχθη πάλιν πλησίον τοῦ ἡνιόχου καὶ τὸ ὄχημα ἐφυγε ταχέως.

Τὸ βλέμμα του δὲν εἶχεν ἀποσπασθῇ ἀπ' ἐμοῦ κατ' ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνήν.

Καὶ πόσα δὲν μοῦ εἶχεν εἰπῇ τὸ ἄφρονον ἐκεῖνο βλέμμα... Ἡ ἀμάξα ἐν τούτοις εἶχε ἀπὸ πολλοῦ ἐξαφνισθῇ καὶ ἐγὼ ἐξηκολούηον νὰ μένω εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ ἐμποροῦ μὲ ἐπανεφῆρε ἐκ τῆς ἀφαιρέσεώς μου.

— Δεσποινίς... ἔλεγεν... οἱ ξένοι αὐτοὶ ἀξιωματικοὶ εἶνε Ἑλλήνες, ἀπὸ ἐν καταδρομικὴν τὸ ὁποῖον εἶνε πρὸ ἐξ ἡμερῶν ἐδῶ!

Ἠὐχαρίστησα τεταραγμένη καὶ εὐτυχιστάτη.

Ὅχι μόνον τὸν εἶχον ἴδῃ ἀλλὰ καὶ ΕἰΣΕΓΡΑ!...

Ἐννοεῖς ὅτι δὲν εἶχα καμμίαν ὀρεξιν πλέον νὰ δοκιμάσω φόρεμα καὶ διατάξαι τὸν ἀμαξηλάτην νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ὅταν εὗρεθην δὲ τέλος εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὅλη ἐκείνη ἡ πρωινὴ σκηνὴ μοῦ ἐφάνη ὡς ὥρατον ὄνειρον.

σμέν. "Ενα ἀναγνωστικὸν βιβλίον μόνον διὰ κάθε τάξιν. Οἱ κριταί, εἰδικοί ὅλοι. Ἦλθεν ὁ κ. Δηλιγιάννης εἰς τὰ 95, μετὰ τὸ περίφημον πρόγραμμα :

«Θὰ κάμωμεν ἀντίθετα ἐκείνων τὰ ὅποια ἐκάλουν οἱ προκατόχοί μας» καὶ ἐδιώρθωσε τὸν νόμον αὐτὸν, καὶ τὸν ἐβελτιστοποίησε. Πολλὰ πλάσια σμῆνος τῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων, σκαλοποιήσεις τῶν κριτῶν, μπάτς σκυλλοὶ ἀλέστε ! Καὶ ὅριτε τώρα ποὺ παρουσιάστηκε νὰ καταβροχθίσῃ ὡς ὁ Κρόνος, τὸ τέκνον τοῦ τοῦ 95, διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ μονοπωλίου τῶν διδασκτικῶν βιβλίων.

Ἡ συμμορία

— Ἀκριδῶς περὶ τοῦ μονοπωλίου ἤθελε τὴν γνώμη σας ! τοῦ εἶπε.

— Θὰ στήν 'πὼ καὶ αὐτὴν, μοῦ ἀπήντησε, ἀλλὰ προηγουμένως πρέπει νὰ σοῦ 'πῶ μερικὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ἔχουν ὅλα τῆς προτεραιότητος τὰ δικαιώματα καὶ δικαιοδοσίαν ὅλον τὸν θορύβον τὸν ὅποιον ἤγειρεν τὰς ἡμέρας αὐτὰς συγγραφεῖς καὶ ἐκδότες κατὰ τοῦ μονοπωλίου, συνεπῶς καὶ τὴν πατριωτικὴν τοῦ κ. Ράλλη ἐπέμβασιν.

Ἰσχύει πῶς ἐγὼ συγγράφω ἓνα διδασκτικὸν βιβλίον, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐποφθαλμῶ καὶ μίαν ἀνωτέραν δημοσίαν θέσιν, τμηματάρχου τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων κ. λ. π. Κατὰ τὸν Νόμον, συγγραφεὺς ἡ ἐκδότης διδασκτικῶν βιβλίων, δὲν ἔμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τοιαύτην θέσιν. Τί γίνεται ἐν τούτοις ; Συγγράφω τὸ βιβλίον, ἀλλὰ τὸ ὑποβάλλω εἰς τὸν διαγωνισμόν ὑπὸ ψευδώνυμον. Δηλαδή τὸ ὑποβάλλω ὡς ἔργον ἑνὸς συγγενοῦς ἢ ἑνὸς φίλου μου, ὁ ὅποιος ἔμπορεῖ ἀξιόλογα νὰ μὴν εἶνε καὶ διδάσκαλος, ἀλλὰ καὶ μπικκάλης ἀκόμη. Τὸ βιβλίον μου ἐγκρίνεται. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ εἰσχυρῇ καὶ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν. Ἐδῶ ἀρχίζει ἄλλη δουλειά.

Ἄν μὲν δὲν κατέχω δημοσίαν θέσιν, πηγάζω στοὺς δασκάλους καὶ τοὺς προσφέρω μερικὰ, 30, 40 καὶ 50 τοὶς ὁ ἀπὸ τὰ κέρδη. Τοὺς προσφέρω τὴν προστασίαν μου, τοὺς προσφέρω τὸ δικαίωμα τοῦ παρνομεῖν ἀκινδύνως. Ἄν κατέχω δημοσίαν θέσιν, ἡ δουλειὰ γίνεται εὐκολώτερη. Τοὺς πιέζω, τοὺς ὑπόσχομαι προαγωγὴν, τοὺς διευκολύνω μεταθέσιν. Τοὺς δίδω, ὅτι θέλουν καὶ ὅτι δὲν ἔμπορῶ καμμιὰ φορὰ νὰ τοὺς δώσω. Τὰ λοιπὰ τὰ ἐννοεῖς. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἀντὶ νὰ μορφώσω τοὺς διδασκάλους, ὅπως ἔχω καθήκον, τοὺς διαφθείρω. Καὶ οἱ διδάσκαλοι, ἀντὶ νὰ μορφώσουν τοὺς μαθητὰς, τοὺς διαφθείρουν. Καὶ οἱ μαθηταί, γινόμενοι πολλοὶ, ἀντὶ νὰ μορφώσουν τὸ ἔθνος, τὸ διαφθείρουν καὶ αὐτοί.

Κ' ἐστὶ, τῇ κοινῇ καὶ ἀδελφικωτάτῃ συνεργασίᾳ συγγραφέων, ἐκδοτῶν, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, δημιουργεῖται ἡ μεγάλη ἀντιπατριωτικὴ συμμορία ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα καὶ

ἡ ὁποία κατὰ πᾶσιν πιθανότην θὰ δημιουργήσῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα τῆς αὔριου.

Ὁ Ράιν καὶ ὁ Ρωμνὸς διδάσκαλος

— Ἐγνώρισα εἰς τὴν Γερμανίαν ἄλλοτε, πρὸ ἐτῶν, τὸν Ράιν, τὸν μεγαλύτερον ἐκ τῶν συγχρόνων παιδευτῶν, παγκόσμιον μοναδικὴν αὐθεντίαν εἰς τὸν κλάδον τοῦ. Ἐχει συγγράψῃ ὁλόκληρον σύστημα ἐκπαιδευτικόν, δὲν ἔχει συγγράψῃ ὅμως καὶ ἀλφειογράριον. Καὶ ὅταν τοῦ ἐζήτησα τὸν λόγον, ὁ Ράιν δὲν ἐδίστασε νὰ μοῦ 'πῇ :

— Φοβοῦμαι ! Ἦναι τόσον δύσκολον πρᾶγμα ἡ συγγραφή ἀλφειογράφου, ὥστε δὲν τολμῶ νὰ προβῶ εἰς αὐτήν !

— Αὐτὰ μοῦ εἶπεν ὁ Ράιν. Θέλεις τώρα ν' ἀκούσῃς τί μοῦ εἶπεν ὁ ἑνὲς Ρωμνὸς δημοδιδάσκαλος, ὅταν ἀπερρίφθη τὸ ἀλφειογράριόν του τὸ ὅποιον εἶχεν ὑποβάλῃ εἰς κάποιον διαγωνισμόν ;

— «Μοῦ ἀπέριψαν τὸ ἀλφειογράριόν μου, καὶ ὅμως γι' αὐτὸ ἐκάλθησα κ' ἐδούλεψα ἓνα ὁλόκληρον ἡμερονύκτιον !»

— Ζήγισε τώρα τὰς δύο ἀπαντήσεις καὶ κατόπιν πῆγαινε νὰ συγχαρῇς τὸν κ. Ράλλη καὶ τοὺς λοιποὺς Ἀττικάρχας μας !

Σὰν τὸ χαρτόδουλον

— Ἀλλὰ τὸ μονοπώλιον ;

— Ἐπιμένεις σ' αὐτό ; Νὰ γίνῃ λοιπόν ! Ἀλλὰ πῶς νὰ γίνῃ ; Ἀκουσε ! Τὰ βιβλία ὅλα τὰ ὑπάρχοντα, στή φωτιά ! Κ' ἔπειτα τὸ Ὑπουργεῖον νὰ μὴ προκηρύξῃ διαγωνισμόν, ἀλλὰ ν' ἀνυψήσῃ εἰς εἰδικούς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ν' ἀκριβοπληρώσῃ, νὰ συγγράψουν βιβλία κατὰλληλα, ἓνα ἀπὸ κάθε εἶδος. Τὰ βιβλία αὐτὰνὰ πωλοῦνται στὰ τραπεζὰς τοῦ Κράτους σὺν τῷ χαρτόδουλον. Ἐννιά λεπτά, ὅς ποῦμε, θὰ κοστίζῃ τὸ Ἀλφειογράριον τοῦ Κράτους, δέκα νὰ τὸ πουλᾷ. Ὁ ταμία ὅμως. Ὅχι βιβλιοπώλης. Ἐταί μόνον θὰ παρέχεται ἡ ἐκπαίδευσις δωρεάν, κατὰ τὸ Σύνταγμα. Κι' ὅχι ὅπως γίνεται τώρα, ποὺ ἡ ἐκπαίδευσις διὰ τοῦ ἐν χρήσει ληστρικοῦ συστήματος

τῶν διδασκτικῶν βιβλίων, ὅχι μόνον δωρεάν δὲν παρέχεται, ἀλλὰ καὶ ἀκριβοπληρώνεται.

Ὁ Γκαίτε περὶ τῶν βιβλίων

Μοῦ εἶπε καὶ ἄλλα πολλὰ, φίλτατε «Νουμά», ὁ φίλος μου παιδευτῆς, ὁ Βούλγαρος—αὐτὸ νὰ μὴ τὸ παρχειψῇς !—περὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων. Μοῦ εἶπε καὶ ἄλλα πολλὰ, περιεργότατα, ἀποκαλυπτικώτατα καὶ σκηνδελωδέστατα. Ἀλλὰ ποῦ κκυρὸς νὰ τὰ γράψω καὶ ποῦ χῶρος νὰ τὰ δημοσιεύσῃς ; Μοῦ εἶπε λ. χ. ὅτι διὰ τὴν κατωτάτην ἰδίως ἐκπαίδευσιν, τὴν βᾶσιν τῆς μορφώσεως τοῦ μαθητοῦ καὶ τοῦ πολίτου, ἓνα μόνον βιβλίον πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, κατὰ τὰ παρρηγιώματα τῆς συγχρόνου παιδευτικῆς, ἓνα καλὸν ἀναγνωστικὸν βιβλίον. Καὶ μίαν φορὰν πρέπει νὰ κοπιᾷ ὁ μαθητὴς γιὰ νὰ μάθῃ—εἶνε ἀξίωμα πλέον αὐτὸ—καὶ ἐνῆα ὁ διδάσκαλος ! Ἀλλὰ ποῦ συμφέρει αὐτὸ, ἀφοῦ καταστρέφεται τὸ ἐμπόριον τῶν βιβλίων καὶ θὰ κλείσουν τόσες μαγαζιά ;

— Τὸ σημερινὸν σύστημα, ἐπρόσθεσεν ἐν ἐπιλόγῃ, δὲν φορολογεῖ μόνον τὸ βιβλάντιον τῶν γονέων. Φορολογεῖ καὶ τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν. Καὶ τὸ φορολογεῖ καταθλιπτικώτατα. Γιὰ νὰ τὸ νοιώσῃς καλὰ αὐτὸ ποῦ σοῦ λέγω, πάρε τὰ διδασκτικὰ βιβλία, ξεψάχνιτέ τὰ κ' ἔπειτα θυμήσου ἐκεῖνο ποῦ εἶπεν ὁ μέγας Γκαίτε :

— «Τὸ ἀριστον βιβλίον γιὰ μᾶς, εἶνε μάλιστα καλὸ γιὰ τὰ παιδιά.»

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φύλλα περασμένα τοῦ «Νουμά» πωλοῦνται εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων καὶ εἰς τὰ κινεμάτια τῶν πλατειῶν Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας.

— Α. Γ. ΛΑ. Γ. Φ. —

Γ. Α. ΣΑΓΡΕΔΟΥ & Γ. Α. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Ἐμποροπραπτῶν

Ὁδὸς Αἰόλου καὶ Βύσσης. Ἀθήναι.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΜΠΟΡΟΣ

38 ΟΔΟΣ ΜΗΤ-ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ-ΡΟΠΟΛΕΩΣ 38

τὸ ὅποιον ἀπετυπώτο μετὰ τὰ χρώματα τῆς αὐγῆς εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς μου.

— « » —

Πόσα πράγματα δὲν λέγει ἐνίοτε, Αἰμυλίχ μου, ἐν βλέμμα !

Ἀπὸ σήμερον νομίζω ὅτι ἡ γλῶσσα ἀπογοητεύει καὶ καταρρίπτει τὸ ἰδανικὸν τῶν ἐκφράσεων, καὶ μόνον εἰς τὸ βλέμμα εὐρίσκει τις τὸ ἀπόλυτον διότι ἴσως ἀποικονίζει κατ' εὐθείαν τὴν ψυχὴν.

Πάλιν παρετήρησα τὴν πρᾶδοξον ὡρότητα τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος αὐτός, εἶδος θαμβῆς ὡρότητας τὴν ὁποίαν ἡ μελαγχροινὴ κόμη του, καμνεὶ καταφανεστέρην.

Δὲν ἔχεις ὅμως ἰδεῖν πόσον γλυκὺ ἔχει τὸ μειδίαμα.

Καὶ λέγουν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι τὰ γλυκύτερα μειδιάματα, οἱ ὅποιοι μειδιῶσι σπανίως ! Εἶνε Ἑλλήν λοιπόν !

Ἑλλήν !... ἀπὸ τὴν πρᾶδοξον ἐκείνην χώραν ἥτις μένει ὡς ὄνειρον εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου ἀπὸ τὰ μικρὰ ἔτη τοῦ σχολείου.

Ἡ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν, τοῦ Μαραθῶνος, ἡ Σαλαμίς, ἡ Παρθενὼν, ἡ Ἀκρόπολις, ἰδοὺ τί ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη.

Περίεργον ἐν τούτοις ! ὁ νοῦς μου δὲν θὰ ἐπήγαγεν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἀγαπῶ ἓνα Ἑλληνα.

Εἶνε ἀπόγονος τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἐγέμισαν τὴν γῆν μετὰ τὰς μεγάλας πράξεις των, ἴσως δὲ τὸ ἀρχαῖον αὐτὸ αἷμα τὸν κάμνει τόσον ὡρὸν καὶ παράδοξον.

Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ fin de rac, ἔχουν πάντοτε κατὰ παράδοξον θέλητρον, αἱ συγκεχυμέναι κληρονομίαι τῶν αἰώνων, καὶ ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τοῦ αἰσθητικοῦ κύκλου των, τοὺς κάμνουν διαφορετικούς τῶν ἄλλων, ὑπερτέρους, σχεδὸν ἡμιθέους...

Πόσον περισσοτέρην χάριν ἔχει τὸ εἰδύλλιον μου ἀφ' οὗτο ἔμαθα τὴν καταγωγὴν του, μοῦ φαίνεται ὅτι κατὰ ὡς μυστικὸν φῶς τὸν φωτίζει καὶ φωτίζει μαζὺ κ' ἐμέ.

— « » —

Τὴν ἐσπέρην δὲν ἐφάνη θὰ εἶχεν ὑπερβαίον βελτίως ! Εἶδα δύσθυμος καὶ νευρική νὰ φθάνῃ ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου χωρὶς νὰ τὸν ἰδῶ, καὶ ἀπῆντησα διὰ μονοσυλλάβων εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς μαμᾶς καὶ τὰς θωπείας τῆς Βριγίτας, εἶχα ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσω, ὅπως ὅταν ἤμην μικρὰ καὶ μ' ἐστέρουσαν κανενὸς πράγματος.

Ἀφ' οὗ ἡρσύνθησα ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν ἐρημον ὁδὸν διὰ τοῦ βλεμματός, ἄφησα τὴν Βριγίταν νὰ

κλείσῃ τὰ παράθυρα καὶ νὰ με βοηθήσῃ νὰ ἐκδυθῶ. Ἐνῷ δὲ ἤμην ἐτοιμὴ νὰ κατακλιθῶ τὸ βλέμμα μου ἔπεσε κατὰ τύχην ἐπὶ μιᾶς ἐφημερίδος τοῦ ἀμικροῦ Ἀλγερινού» ἥτις ἔκειτο ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Τὸ μέρος ὅπου ἐστηρίχθη τὸ βλέμμα μου ἔλεγε τὰ ἑξῆς :

«Καὶ ὅς ἔχομεν πληροφορίας αὐριον πρὸ μεσημβρίας τὸ Ἑλληνικὸν καταδρομικὸν τὸ ὅποιον πρὸ ἑξ ἡμερῶν ναυλοχεῖ ἐνταῦθα, ἀπέρχεται κατευθυνόμενον διὰ τοῦ Γιβραλτῆρος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἐξακολουθοῦν τὸν ἐτήσιον πλοῦν του.

Σήμερον πιθανὸν ὁ κυβερνήτης αὐτοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἀποχαιρετιστηρίους ἐπισκέψεις του πρὸς τὰς ἀρχάς».

Ἐμείνα κατάπληκτος !

Πῶς ; ἔφρυγε ;...

Τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ τόσον ἐν τούτοις ἀπλοῦν, μοὶ ἐφαίνετο ἀπρόοπτον, ἀδύνατον καὶ ὁ νοῦς μου ἐξανίστατο.

Πῶς ἐνῷ ἤμην τόσον εὐτυχῆς, ἐνῷ ἐφαίνετο κ' ἐκεῖνος τόσον εὐτυχῆς, ἔφρυγον ; καὶ τόσον ταχέως !..

Διὰ μίαν καὶ ὕπνος καὶ κόπωσης ἐφυγον ἐκ τοῦ σώματός μου ἀνεκθήσας ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀνέγνωσα πάλιν τὴν εἰδησίαν.

Ἦτο σαφέστατον ! αὐριον ἔφρυγον !

Αὐριον !..

(Ἀκολουθεῖ)